

KOLOSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap hetenkint kétszer „ERDÉLYI MUZEUM” czimű melléklettel.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, valamint vidéken negyedévre 3 ft. félfévre 6 ft. pp.
A hirdetések négyezer hasábozott sorának ára 4 kr. pp.

Előfizetni lehet vidéken bérmentesen minden es. k. postahivatalnál, helyben a kiadónál b. magyarutca 406 sz. a. kihez minden a lap anyagi ügyeit illetők iránt egyedül lehet fordulni. A szerkesztőhöz csak a tartalmára tartozók intézendők. Nem bérmentes leveleket csak rendes levelezőküld fogadunk el.

Tartalom: Gazdasági gépészetünk ügyében. Titkári jelentés a gazdasági egyesület gyűléséről. Kolozsvári hírek. M. vásárhelyi levél. Pesti hírek. Külföld. Börze. Hirdetések.

Néhány szó

gazdasági gépészetünk ügyében.

I. Gazdasági egyesületünk egy külön pénztárt alakítván 20 pforintos részvényekből gépek hozatalára, — mint ez, e lapok olvasói által tudva van, az ezen pénztárból, az alapszabályok értelmében hoztatandó gépek megrendelésével, a választmány engem biza meg. Ezen megbízatásom folytán tarték, közelebbi választmányi gyűlésünkön egy kis értekezést, gazdasági gépészetünk s annak akadályairól, melyben a választmány jelen volt tagjai, oly eszméket s adatokat találtak, melyeknek nagy gazdaközönségünk elibe való becsatlatását óhajtatandónak vélték; s engem határozatilag felszólítottak, értekezésem kivonatának e lapok hasábjain közlésére.

Ezt előre becsátni magam iránti kötelességnek tartám, s kérem a szíves olvasót, ki soraimat figyelmeire méltatandja, ezeket úgy bírálni meg, mint melyek közzététele, nem saját velőki elégtelenségem eredménye, de kifolyása azon vágynak, crónhöz képest mind azt megtenni, mivel jobbaink itélete szerint hazám javát előmozdithatom, s ezért ragadok tollat az azzal bánásban avatatlan kézbe. *)

Ha valahol indokolva van a gépek használata a gazdaság körül, bizonyára indokolva van az hazánkban, s ezt — a munkás kezében nagy szükségét, kevés kivétellel, minden gazda érezvén, — fejtegetni szükségtelennek vélem. Előadom azonban az akadályokat, mik a gépek elterjedését eddig nálunk gátálák, s elő a lehető módokat, ezen akadályok elhárítására.

Első helyt áll itt az, — bár magoknak a gépeknek nagy ára, s a hozatali költség nagysága is említendő mint akadályok, — hogy gazdaközönségünk, a gazdasági gépek körül tájékozva egyáltalában nincs, sőt téveszmék terjedtek el köztünk. Régebben ha bajjal is, megbírván művelteni földét a gazda, komolyan gondolkodó ember, biztos jövedelmét nem volt hajlandó veszélyeztetni, oly eszközök drágáni beszerzésével, melyek jó eredményről legfeljebb olvasott, de azt sehol nem látta gyakorlatban, s ez időben, gépet leginkább csak egyes rajongók hoztattak, kik pálya-társaiknál jobban a dolgot meg nem vizsgálák, a dologhoz jobban nem értettek, de hoztattak gépet, nem mert az czélszerű, hanem mert az új. Az ily rajongó nagy lármát üte gépével, csudás dolgokat, oly eredményeket híresztelt el róla előre, melyeket a legtökéletesebb gép, a legszakértőbb kezekben sem leendett volna képes eszközölni, midőn pedig a csudatevő gép megérkezett, nem tudván vele bánni, az attól okszerűleg várható eredmények eszközölése helyett, az, az első rossz sikerült próba után a padlásra került, a szomszéd gazdák ijesztő példájára.

Igy tették éppen a gépészet állítólagos baráti népszerűtlenné azt, mint eleintén más országokban, úgy hazánkban is.

Az urbéri kapesok felbomlásával új gazdasági korszak kezdődött egész magyar hazánkban, s így nálunk is, hol a legkevesebb gazda volt képes jóságait marhával úgy beruházni, s munkás kézzel úgy gondoskodni, hogy egész birtokát megműveltesse, vagy legalább jól megműveltesse azt, s a gazdasági gépek szüksége többé el nem vitázható tétellé lön, elammyira, hogy gondolkodó gazdánk közül többen már a legszükségesebb gépekkel el is látták jóságait, mint ezt később felemlíteni szerencsém leend. Kötelességemnek tartom tehát, most a gazdasági gépészet hajnalán elmondani véleményemet arról, mit várhatunk a gépektől okszerűleg, hogy reményeink túlfeszítése, a legjobban működő géptől is el ne kedvetlenítsen, s mik azon föltételek melyeket egy gépnek be kell töltenie, hogy az czélszerű legyen s rendeltetésének megfelelően.

A legtökéletesebb gazdasági gép az ember, úgy, a mint az a legtökéletesebb gépésznek a Mindenhatónak kezéből kikerült, épen, erős testtel, szorgalmas, jóakaratu lélekkel fölrüházva. Oly gépet tehát ember nem képes alkotni, mely a teljes jóakarattal s szorgalommal működő értelmes munkásnál jobban, tökéletesbben végezzen bár mi nemü munkát is. De fájdalom, a munkás emberek, napszámásaink a legtöbb esetben nem szorgalmatosok s még csak jóakaratuak sem lévén, jól szerkesztett gépeink nagyrésze jobb, tökéletesebb, rendesebb munkát végez, mint napszámásaink; ezt a géptől lehet várni, s ez az első föltétel minék meg kell hogy feleljen.

A gép nem fárad, nem lankad soha mint az emberek; sok gep van tehát, melynek működése — még erre számított szerkezetétől sem is vére — gyorsabb egyformasága által, mint a fáradó, lankadó emberé. Ez a géphezi második jogos követelés, s ez a 2-ik föltétel, hogy t. i. ugyanannyi idő s költségel több munkát végezzen mint napszámásaink. —

A 3-ik föltétel az, mi némileg egy a 2-dikkal, hogy a gép, ugyanannyi idő alatt, legalább oly jól s olcsóbban dolgozzék napszámásainknál.

Ha már valamely gép legalább úgy dolgozik mint napszámásaink, munkáját gyorsabban s olcsóbban végzi, megfelel teljesen azon igényeknek, melyeket okszerűleg iránta képezhetünk, s ráüthetjük arra a tökély bélyegét.

De természetesen kívánatos egy gép már csak akkor is, ha a munka egyenlő minősége mellett, azt a szokottnál olcsóbban, vagy ugyanazon árban hirtelenebben teljesíti, például aratást, szénagyűjtést, cséplést stb.

Sőt lehet helyzet, hol indokolva van oly gép megszerzése is, mely sem olcsóbban, sem gyorsabban nem dolgozik napszámásainknál, s e helyzet az, midőn kellő időben napszámást sokszor aranyért sem kaphatunk, s a munka megkésése miatt minden eddigi fáradságunk füstbe megy. Mily hasznos a kapáló gép, midőn azzal törökbuza vetésünket, melynek megkapálására napszámást nem kapunk, s mely már a gazban sárgulni kezd, kitakarítjuk; s mily megbecsülhetlen az angol szénagyűjtő gereblye, melylyel kirángat-

juk rétinokról a zápor általi elmosástól féltett, drágán csinált szénánkat; mily jó a szelelő-rosta, midőn mag alá szántott földünket a kiszáradástól féltjük, s a szél nem szolgál csűrünkbe, hogy elvert mag-gabonánkat lapáttal felszörjük; még ha a gépkapálás, ló-gereblyéveli gyűjtés, s rostávali szórás hamarabb nem menne s olcsóbb nem lenne is mint a kézi munka: csak az nem érti, ki nek soha törökbuzája a gazban el nem sárgult, száraz rendjeit el nem iszapolta a zápor, s vetése meg nem késett mag hiányában.

De hogy értesüljön egyik vagy másik gép czélszerű vagy czéltellessé voltáról a falusi gazda? Ezen kérdést teheti nekem olvasóim valamelyike. Ne legyen szerénytelenség erre feletül gazdatársaimat a többeske olvasás, tanulásra kérem. Vannak már jelesb magyar gazdasági műveink is, melyek kiadóinak már csak neve is kezeskedik azon állítások igazsága felől, melyek bennök foglaltak, jönnek hírlapjainkban apróbb jelentések jelesb gazdánk gépészeti tapasztalatáról, nem sokára megjelenend a népszerű falusi gazda. *) Egyelőtt minden évben közhírré téteti a gép-bizottmány bírálatát a Kolozsvárt kiállított gépekről. Tartsák ezeket figyelemmel gazdatársaim s elméleti fölvilágosításokat bőven nyerendnek belőlük. A gyakorlati tapasztalatást illetőleg, szabad legyen ajánlanom az utazást. Nem a költséges külföldre akarom vezetni olvasóimat, sőt még a Királyhágón sem viszem túl, kéréssem csak annyiból áll: ránduljanak be Kolozsvárra, gazdasági egyesületünknek — melynek nem is kétlem, hogy rövid időn minden igaz magyar gazda tagja leend — gép-kiállításra, hol reményelem, a gépeket ezentúl gyakorlati kísérletekben is felmutathatandjuk, s nézzék meg a gazdasági gépeket a hozzájuk közelebb vagy távolabb eső azon jóságokban, hol azok már használatban vannak. Szívesen adnám e tekintetben hazám egész gépészeti statistikai állását gazdatársaim elé, de adatom kevés, azok beszerzésére időm rövid lévén, csak töredékkel szolgálhatok, ezt is közölni azonban kötelességemnek tartom, de hogy hosszadalmas ne legyenek, a jövő számra halasztom.

Tisza László,
a géphozató társulat pénztárnoka.

Titkári jelentés
a gazdasági egyesület ápril 22-én tartott választmányi gyűléséről.

E gyűlésben legelőbb is a mult martius 20-ki gyűlés határozatait jöttek titkári előadás után végképp erősítés alá Ezek közül legnevezetesebbek:

1. Az egyesület hivatalos személyzetének rendezése. E személyzet ezentúl állandó titkári, másod-titkári, egy irnok és egy szolgából, kik közül a teendő felosztása folytán a titkárt az egyesület gyakorlati intézkedései, nevezetesen a minta-gazdaság, fa- és szőlő-iskola beállítás, rendezése és kezelése minden hozzá tartozó járulékokkal és e körüli kül- és belföldi levelezésekkel, és az ott használandó kertési személyzet feletti felügyelet; a másod-titkárt pedig a gyűléseken való előadás, a jegyzőkönyv fogalmazása, hivatalos levelezések, évkönyv és mezői naptár szerkesztése illetik. — Irnok és szolgálja a tisztázási, széthordási s több e-

*) S már rég ismertetik a közönséget minden gépekkel a „Gazdasági lapok”, melyek nagyszerűen szerkesztése a híres „Mezei gazdaság könyvét” is adja ki. Szerk.

*) Méltóztassék azt minél gyakrabban tenni. A toll az ékevel szövegezve a legjobbakat szokta világra hozni. Szerk.

féle szolgálatra a titkárság rendelkezése alá tartoznak.

2. Fényes Elek a „Falusi gazda” szerkesztője az egyesületet értesíti, hogy a Heckenast Gusztáv-tól Pesten kifizetett 20 díj közül, melyekből 10 négy-negy aranyával oly esedéket illet, kik külső gazdaságnál, legtovább éven át, egy helyen híven és becsületesen szolgáltak; 10 pedig hasonlólag négy-negy aranyával oly kis gazdákat, kik gyümölcs-nyesztésben, fanevelésben, selvemtermelésben vagy méhészetben különösen kitűntek magukat. Erdélyre külön hat díj esik, melyek odaítélése s kiosztásával kinttől ur a gazdasági egyület bízta meg. A választmány e hazafiai nagylelkűségért, H. urnak köszönetet szavaz, és a tagokat, azonkívül a városi hatóságokat felszólítja, hogy e díjakra érdemes gazdákat és esedékeket az egyesületnek ajánljának.

3. Az állattenyésztés, emelése az egyesület f. é. júl. végén Kolozsvárt tartandó baromvásár alkalmával alkállyal fog rendezni, mely alkalommal tejlő és tenyésztő szarvasmarháknak, tenyésztő és hizó sertéseknek, és legjobban parasztholoknak díjakat fog osztani. A díjak gyűjtés és adakozás után fognak begyűlni és e végre a felszólítások szét vannak küldve. A kiállítás rendjét és módját azonnal fogjuk közölni a mint az illető szakosztály azt meg fogja állapítani. Ugyanakkor a díjak száma és mennyisége is meg lesz határozva, és kitűzve.

4. A herezeg kormányzó ö magasságához intézett felterjesztés folytán, melyben a gazdaságot hátráló akadályokat ki voltak mutatva, ö magassága megbízni méltóztott az egyesületet, hogy a mezőrendőrség és a esedékesrendszert ügyében törvényjavaslatokat terjeszsen fel, melyek az ország körülményei tekintetbe vételével kimerítőleg kidolgozva és indokolva alapul szolgáljanak a legfelsőbb helyre megerősítés végett felterjesztendő rendelkezések kidolgozásában. E javaslatok kidolgozása jó és ügyes kézzel van bízva, és legközelebből képesek leszünk erről is bővebb tudósítást adni.

5. A gép szerző szakosztály is meg lévén alakulva, a meghozandó gépek is már ki vannak jelölve, és az alkállyal alkalmával már azok egy része ki is lesz állítva. Itt különös elismeréssel említenéd Vidács Károly ur ajánlata ki részvényesnek állván be öt évi részvénydíja fejében az egyesületnek azonnal 100 pít áru gépeket ad rendelkezésre, valamint Farkas gépgyártólajdonos ur, ki saját költségén néhány legközelebbi gépeit fogja eladás végett megküldeni. Mind a két ajánlatot a választmány köszönettel fogadja.

KOLOZSVÁRI HÍREK.

Színészeink elmentek, természetesen színésznőink is. Mi hidegen mondja ki ezt az újdonságról, pedig lehet hogy van, kinek távozásukkor eszébe jutottak a népdal c szavai: fáj a szíveim, majd megszabad! A mi szívünk ebben a fájdalomban meg nem szakad ugyan, de mégis sajnáljuk, hogy eltávoztak. És pedig először azért, mert részvétlenség siettetten meneteiket. Az egész téli folyam alatt, de különösen ez utolsó hóban a t. közönség megfoglatlan részvétlenséget tanusított. Pedig ha végig nézzük a napokban szétosztott színházi zsebkönyvet, bizony nem sok önkünk van ellenük panaszkodni, mert annyi új darabot annyi idő alatt egyetlen magyar színházunknak sem adott. Na de ne felegessük a dolgot; felejtjük el azon reményben, hogy „nem lesz ez mindig így”. Közönségünk a nyár folytában majd kipihen magát, a nélkülözés fölébredt a színházvágyat, és ha színészeink elreptül mada-rakként től fészükbe visszatérnek, az igazgató talán kevesebb fogja yakarni fejét a fizetés-napokon, mint most. Másodszor pedig azért sajnáljuk, mert a közönségnek egy része mégis csak talált egyszer másszor időtöltést a színházban, és láthattuk egymást. Most már az a vigasztalásunk sincs, hogy szépeinket egy koszoruban láthassuk, mi a színházban néha mégis megtörtént. Na de ha akarnák, megvigasztalhatnánk! Ugyan hogy? Kérdik. Talán bizony valami női olvasó egyület akarunk indítványozni, szavallati es-télyeket, műkedvellői előadásokat? Egyiket sem, nem nyárma való! Mi ezeknél könnyebb módot ajánlunk arra, hogy önöket szép hölgyeink mégis naponta láthassuk, és a színházi estvéket ép oly kellemesen kipótolják. Mondjanak le azon közö-nyösségről, melylyel gyönyörű sötétségünk iránt vi-seltetnek, és jöjjenek Thalia temploma helyett a természet szent templomába. Az estvék oly gyö-nyörűek, főleg most a hold ragyogása oly elbájo-lókká varázsolja, hogy kiben csak egy csep köl-tészet van — s ki merné önkörül az ellenkezőt állítani? — az ugy el fog ragadni és ragadtatni, hogy mikorra haza ér, csak azon veszi észre ma-gát, hogy nem is hold- de szivkőra esett. És lás-sák szépeink, még azt sem kívánjuk, hogy örökké

a sötényt válaszzák a szabadlég élvénec használatul, jól tudjuk mi, hogy önök szeretik a változatot, és hogy az egyformaságot hamar megunták, — jól is tessék, unalmas, és csak legfőbb regénybe való az az állandóság! te-hát változtatások okáért ott van a Múzeum kertje, mely nem kevésbé regényes, mint a sötéty. Az azután önöktől függ, szép hölgyek, hogy a nem szép férfiak követhetik-e? Minden esetre bátor-ságosabb velünk, mint nélkülünk!

— Bethlen János és ifj. Bethlen Gábor gró-fokat mint a színészet legbuzgóbb pártolói, szín-szeink haláljuk elismerésül éjjeli dallammal tisz-telték meg. Vörösmarty „Szózat” s néhány nép-dal me ha hangjai reszkettek az éj esendében, s mi, kik történetesen távolról hallgattuk, a tiszteletnek e nyilatkozattal örömmel élveztük.

— A Közlöny mult számában, Vidéki, ki ma-gát ugylátszik a szépmem közé sorozza, de azért szépmem még sem tartjuk,*) s hirtelenében nem is tudjuk hány nyelvet beszél, következésképpen igen nyelves***) s kiről ellisszszük, hogy már e szá-zad első decenniumában az első öntették — érte aki érti — közé tartozott,***)) nügylőlésről meg má-gnagylőlésről zavar összevissza valamit, minék csak azért adunk kevés figyelmet, nehogy ily sok nyelvi genialis szellemnek rólunk megenléke-zést hallgatással mellőzzük. Hogy Flaminio bírála-tából a macskát kibagytuk, igen természetes, mert másképp Vidékét is megkellett volna említenünk, már pedig azt csak nem kívánhatja, hogy minden nyá váfogást a színház rovataiban fölemlítsünk. A nügylőlés nem tartozik gyarlóságaink közé, sőt épp annak ellenkezője igen nagy gyengességünk. A mágnagylőlésre nézve sem valóságos, sem u-niversális philantropiából nem szoktunk bármely osztálylyal is kacérkodni, hanem az érdemet, nyel-véséget és nemes-tetteket tisztelni szoktuk akár mágus, akár proletariust****) legyen az, kiben föl-találjuk. A kacérkodást azokra hagyjuk, kik Vi-déknek szavaiként „miért lémennék az elhírdet é-deni anyának méltó ivadéka, ha egymást néha nem tudnák egykissé rászédni? Végre a bibliából igen sok kiviláglik, de Vidéki soraiából nagyon kevés.*****)

— Hogy a szeszölőcsén kívül más gyárok iránt is emelkedik nálunk lassanként a részvét, s hogy a közönség szükségét felfogni s kielégíteni törek-vő vállalkozók nem hiányoznak, példa reá az oláh-fenesi sajtolt élesztő-gyár keletkezése. Alig színt meg mult évben a szász-fenesi hasonló gyár, kevés idő múlva előállt ez új vállalat, s az elő-ból elfoglalt térre alula készítményével nem csak Erdély, de Magyarhon szomszédos részének is fe-dési szükségét. A gyár szorgalmas kereskedőnk ifj. Tauffler Ferencz ur buzditására s Hankovics Károly ur áldozatkészsége által létesült.*****) Az elsőnél van maga a forrást is.

* Ságly Mihály károni földbirtokos és né-metországi valamelyik méhész-egyesület tagja egy kis „Méhész naptár” adott ki, melyet részint saját tapasztalatai, részint tanulmányai után szer-kesztett. A munkácska ugy látszik practikus, Dzier-zonnan közkezdességűvé lett kasaival és módszer-ével is megismerkedett, világosító ábrákkal is van ellátva, olvasó is, ára csak 30 pkr. Ajánljuk mezei gazdáinknak, mert a méhészet kellemes és hasz-nos mulatság.

— A cs. k. erdélyi kormányzék hivatalos tu-dósítások alapján közhírré teszi, miszerint a „gyer-mek-vészragály” Galicziában mult hóban Zolozva kerület hat helységében újból kitört; ellenben Cjort-kiew kerület egy helységében, Zolozva kerület három, Zolkiew kerület hét és Lemberg kerület egy helységében megszűnt.

— Szébenben f. év január 1-től április 30-ka-ig a cs. k. tartományi törvényszéknel 101 pörben tar-tatott végtárgyalás és 164 személy ítéltetett el.

— Moldvából írják, miszerint a Fekü-tőn állomásozott b. Bianchi gyalog sor-ezred gra-nátos zászlóalja, a Galaczon és Ibrailában állomá-sozott zászlóaljakkal egyesülten majus 16-án utnak indult, mint gyantiják Pestre.

Maros-Vásárhely, maj. 13.

E tavaszi napok egyikén a Maros partjaira mentem sétálni. Derült szép idő volt, a parton két fűcska játszott a homokban maguknak palotákat, várakat építgetve. A mit egyik épített a másik elrontotta, mint az életben szoktak a nagyobbak is: mit egyik nemzedék épít, azt a más kegyelet

*) Ott nem lehet valódi széptevőssel. Szerk.
**) Nem maradt-e ki tévedésből az s után egy z? Szerk.
***) Azt nem tudjuk de leveleiben ifjú tüzet látnak lobogni, s minék csak ez érdekelhet. Szerk.
*****) Tertius már nem is datúr? Szerk.
*****) Már Vidéki ur vagy asszony lássa mire megy a darás-fűszekkel, ha bele nyúl. Mi nem titjuk el a védel-met, csak igen sok ne legyen. Szerk.
*****) Mi azt kívánjuk, hogy virágozzák és áldozatot ne hozzon, mert az iparnak halála az áldozat. Szerk.

nélkül földulja. Örökös változás, rombolás e földön; csak egy változhatatlan az örökké változandóság. Tovább-tovább fűzém vala gondolatom menetét, ha egyik fűcska kirívó örömkiallása meg nem zavar: „né az első tutaj!” Arra fordulék, s csakugyan az első tutaj pillantán meg, mely sebesen az oldal-gátánál lejőve, minden zaj, fény s pompa nélkül. Egy fenyőág, zöldlobogó s egy pár barna zenész indulója egy reá illet volna meginnepelni éven-ként e napot, melyen egyetlen nemzeti keresked-sünk kezdetét veszi! Nem, mi ezt nem tesszük s talán szantszándékosan marad el, mert nincs oka ünneplésre a tutajt hajó székelynek mint tulajdo-nosának, ki jobb remények fejében, sok küzdés, sok költséggel Lippa felé szállítja azokat. Mennyi vész éri a székelyt míg a havasról alászáll? hány találja szikla s habok közti halált? s hány val-lalkozó lett koldussá a rácz és szerb összeröfögés-nek, mely a tutaj-kereskedést annyiszor megbuk-tatta, még azt sem kapva ki érte tulajdonosa, mit a havasok közt adott? Kora halála a boldog-emlékezteti Baresai Jánosnak dugába dönté a tu-taj-kereskedés emancipációját, s azóta idegen ke-reskedők szeszélye s játékaian áldoztatja, kik ár-mányosan összebesszölnek a tutaj-ár fölött, s ezzel rendszeren évenként százezrekre menő kárt okoz-nak nemzeti kereskedésünknek. Még a határral-an tutajvágatás, különben is oda viszi, fájdalom, a dolgot, hogy az erdőnek egy pár évek alatt vé-gire járunk. Nincs ok hát megünnepleni e napot, nincs, még egy Baresai-féle gondolkodásu emberünk nem áll a tutajkereskedés élére!

Ily gondolatok közt álltam ott a fűcskák kö-zében, miután ismét egy pár tutaj tűnt föl a ki-gyózdó Maros láthatáran, melyeken egy-egy piros láda játszá a víztükrevel és napsugárral tündér-játékát. Miért nincs, gondolám, minden tutajon ily piros láda, piros asztal, s annyi házi butor, mely a folyó hosszú futásu partjain szép keletnek ör-vendene, s évenként nem megvetendő jövedelmet adna a székely nemzetnek? Ott a sok anyag, a sok dolgozó kéz Gyergyóban, s miért nem ké-szítene ily piaci árakat mentő többet? Rövid erre a felelet. E keresettel egy kettő van helys-geként elfoglalva, s ezek, természetesen, többet elé nem állíthatnak, de egy székely műipar-iskola ez ügyet szép eredményekre ve-zethetné csak egy pár év alatt is!*)

Ad vocem, székely műipariskola. Emlékezh-tünk még 1845-ben a boldog emlékezteti lelkes ferfiu gyergyó-remeti Dávid Mózes Antalra, ki felszólítást intézett a székely nemzet kebeleben műipariskola föllállításá ügyében, s maga részéről 4000 pítal kezdte meg, mely szerint: alapít-tassék intézet valamely székely város-ban, jelesen Székely-Udvarhelyen, melyben mint a tudományos, vagy diák iskolától merően külön váltsan — tanítassanak esupán magyar nyelven, vallásbeli különbség nélkül műipari ismeretek, három u. m. gazdasági, mes-tersegi és kereskedési osztályban, 4—5 köztanító által. E felszólítás szerint— melyet magyar lapok is lelkesedve hirdetének — 40,000 pengő forital meglehetne kezdeni az in-tézetet, s így tízed része a kívántató tökének az alapítótól készen áll, s egy része kamatra 1851-től kezdve kiadva a maros-vásárhelyi közönségnek,*) melynek biztosítására a mostani piac telke lekö-tve, s fötisz. Zsombori István ur mint az alapító jóbarátja introdukálya is van bene. E szép példa és felszólítás föllelkesíté a gyergyói papok, magá-nosok s közönségeket s akkor hevenyében 9—10 ezer föl aláírták,**) mely aláírás nyomán a pénz 1851-ben fölvétetett s a m. kormány az illetőket nyugtatványozta is.***) Ez összevgez még más vidékbeli magánosok járultak.****) A m. kormány e pénzösszegeket mily szándékkal vette fel, meg-mutatják utabb rendeletei, melyek szerint a ható-ságok főnökeinek kötelességévé teszi a műiparisko-lák föllállítását. Ez ügyhez ily közel érve: nincs egyéb hátra, minthogy mi nagyon tisztelt és sze-retett főnökünket Rácz József ur ömlgát fölkérjük, hogy e tárgyban is minket gyámolítson, az aján-lott töké kamatjával s utcalán utabb kamatozá-sokkal együtt összegyűjteni s az intézetet életbe léptetni segélje, s ha ugy tesszük, az intézetnek adjunk J o s e p h i n u m nevét.

*) A tutajkereskedés, mint az idevaló kereskedelmi kamardoz intézett egy jelentésből látnuk, évenként szinténben van, s szinte ki lehetne számítani, hány év alatt lesz vége. A székely soha sem tudott erdeiben gazdálkodni, s a mit lepusztított belőlük, ámbár ropant pénz, még sem gyarapította semmivel föllett, éppen azon kereskedési kép-telesség miatt, melyet ön főnében rajzola. Ennek okán-melyben fekszik, minsem még a legjobb és nagyon o-hajtandó ipariskolák is rajta egykönnyen segíthetnek. Egy közlelbi számunkban meg fogjuk érteni a dolog bibéjét. Szerk.
**) A többi kötelelben a m. kormány által van kiadva, s ka-matjok rendszeren fizetődik.
***) Lásd: az Erdélyi híradó 1847. év 225 és 226. számait.
*****) Lásd: Első tudósítvány a m. vásárhelyi kath. gymnasium-ról 1851 és 1852 k. tanévéről, nyomtatott Kolozsvárt 1852.
*****) Lásd: ugyanott.

*) E tárgyról szól igen érdekesen mai fűzükünkben mlgs Tisza László ur. Szerk.

És most székel a lányok, ifjak, ott a bérczek, és itt a rónások között, föl szép és nemes tetekre! E műiparkola részére városaitok és falutokban rendeztetek műelőadásokat, bálokat; készítetek női munkákat, melyeket sorsolás útján kijátszva, összegeivel járultok az alapító szép intézetéhez, hisz az ő nemes szíve — béke és áldás rója! — e népek boldogságáért hevült melynek ti vagytok gyermekei. Ne legyen hát a lelkes és halhatatlan ember e szép intézete hasonló sorsú, mint a marosparti gyermek homok-palotája: de hosszú évek során fenállva áldást és jólétet terjeszsen a székelő népre!

Pest. A cs. kir. magas uralkodó ház különös kegyeleme részesíti a magyarországi károsultakat. Alig olvastuk, hogy O. cs. kir. apostoli Felsége legközelebb tűzvész által károsultak közt 6000 pfót osztott ki, most újabb Albrecht cs. kir. főherceg s kormányzó ő fűségének hasonló részvétéről értesültünk, ki a tűz által károsult mőhásiaknak 200 pfót küldeni kegyeskedett.

A gázvilágítás tehát csakugyan Pestre nézve sem tartozik többé az álmok országába. A gázvezető érczhengerek ugyanis megérkeztek, melyek számára hosszú sáncok ásatnak, hogy a M. S. szerint vastag földalatti pipaszárai alakuljanak annak a roppant csibuknak, melyben a lámpabérlek szomorúságára világító gáz fognak gyártani.

Bécs. Császárné O. Fensége közel levő szülőse Austria népeinek, mint a mult év martiusában történt, üdvözlések által fog tudtára adati. És pedig, ha hercege születik, rögtön az örövendes esemény megtörténte után 101, ha hercegnő 21 ágyulövés fog a bástyákról történni. A tartományi fővárosokban, hová e hír telegrafiroztatni fog, hasonló eljárás fog követénni.

A kereskedelmi és pénzügyi ministeriumoknak 1856. ápril 23-án kelt kibocsátványa szerint a fegyverek és löszerek, továbbá salétrom, kén és olom ki- és átvitelének, nem különben a lovak kivitelének tilalma az austria állam határon keresztül az orosz államokba a Párisban kötött béke folytán további intézkedésig hatályon kívül tetetik.

A m. kereskedelmi ministerium a párisi békekötés következtében a dunagőzhajózási társulat szabadalmát megszüntetettnek nyilvánította s kész a társulatnak kárpótlást nyújtani, a mennyiben az az állam iránti kötelezettségeinek tovább is megfelelni hajlandó lenne. Mind e mellett is a társulat ügyei oly pompásan folynak, hogy a rendes kamatokan felül 1,200,917 pfót tud részvényesei között felosztani s ujjal kibocsátott 500 ft névértékű 10,261 darab részvényeit a börzén 628 átlagos áron tudta eladni.

Mint hírlik Ausztria és Franciaország, melyek eddig kölcsönösen csak meghatalmazott minisztereket tartottak, most Párisban és Bécsben ismét követéseket állítanak. Austria részéről Hübner bárót, Franciaországról Bourqueney bárót jelölik ki e méltóságokra.

K Ü L F Ö L D.

TÖRÖKORSZÁG. S t a m b u l b ó l í r j á k : „Minden a kaimakam-pasa, a párisi congressuson levő nagyvezérnek helyettese, a külügyek minisztere Fuad pasával a szultán elé terjesztették a békekötést, mint mondják teljes erejükből reá akarták venni a szultánt, hogy bizonyos, nézetek szerint botrányos pont miatt az okmányt meg ne erősítsen. Nem akarták ugyanis magokat kötelezni, az ismeretes hat-humayunnak életbe léptetésére, mely a korán törvényeivel ellenkezik. Amde a szultán nem felelt Resid pasától tanácsot kérni — s a szultán aláírta a békekötésnek minden pontját. Ez oka, hogy a francia postagőzcsónak egy nappal később kelle elindulnia. — Az idegen seregek minket már-már elhagynak, s majd meglátjuk, mily dolgok fognak történni itt a fővárosban, s kivált a tartományokban! Nem titok többé, mikép a televér mozlimok alig várják a legelső kedvező alkalmat arra, hogy kényszerítsék a kormányt, a keresztényeknek adott szavát s következőleg az egész hat-humayunot visszavonnia. S ha szintén sikerülne is a nagyhatalmaknak, a fermánt a rajuk érdekében fentartani, valamedig csak Törökország fenáll, soha sem fog a raja a törökkel egyenlő bánásban részesülni. Tegnap látók ennek példáját. Mi alatt S a l i h pasa a tulosa görög leány elrablója, meggyalázója s gyilkosa hét évi gályarabságra lőn ítélve, hogy talán néhány hó múlva szabadon bocsáttassék, egy görög, ki részvételében egy török őrt meggyilkolta, azonnal halálra lőn büntetve. Egy más görög, ki 3 hó előtt Terapiában egy aungolt megölt vala, szintén halálra lőn ítélve, korántsem mondom, hogy ez ítéletek nem voltak igazságosak, de miért igazságosak csak a keresztények s oly elnézők a törökök iránt? Előttünk éppen nem titok az, hogy a gályarabságra ítélt törökök naponta kényelmesen szívják az ő csibukjokat s éjente saját hajlékaikban nyugosznak, míg a keresztényekkel

ugy bánnak mint hitvány ebekkel — daczára a hat-humayunnak.

A muzulman hitdüh kegyetlen kitérőseinek már számos példái beszélik a hírlapok. Damaszkuszban a reform-hat kihirdetése igen gyors, de igen is véresen lejár fölkelésre adott alkalmat. Egyike a derviseknek, a kik mint tudva van, ama gyalázatos petendi debitum-joggal bírnak minden török nő irányában, e jogot egy görög földész leányán is erőszakosan gyakorlá. A meggyalázott nő visszasietett családjához, elmondá mi vele történt, s nyilsebességgel felszökött a ház tetéjére s onnan a csatornába leugorva életének véget vetett. Anyja és testvére ekkor a becsületablónak üldözése kiindultak, s őt a város kapuja előtt megtalálván farkosokkal kezdék üldözni, mire a muzulman hordárok a derviseknek, néhány görög pedig hitsorsosaiknak segélyre siettek, ebből nagyobb vereséget támadt, s végül mintegy 1000 muzulman gyűlt össze 200 keresztény ellen, s egy más muzulman csoport a keresztény városrésze rohamot s ott a leggyalázatosabb kihágásokat követte el. A kormányzó végre kevés csapatjait és rendőrlégénységével megjelent a hely színen s az utcákat mintegy 3 negyed óra alatt kitisztítá. A keresztények közül mintegy 60 személy megöltetett, 30 megsebesült, török részről a csapatok által mintegy 40 személy megsebesített, ugyanannyi elfogott. A leány atyja és testvére szabaddá tetették. A dervist még az erélyes Mahomed pasa sem meri büntetni. Igen mert régi szokás régi erkölcs.

A mekkai lázadásról így írják: „Már korábban volt szó azon fölkelésről, melyet a portának a rabszolgakereskedés eltörlése iránti rendelethez Mekkában s a vele szomszédos révhely Dsiddában idézett elő. A mekkai seriff, ki a szultántól visszahívatott, stambuli legújabb posta szerint, megtagadta az engedelmességet, s nem akar állomásra lőn mozdulni, állítván, miképp a szultán a proféta vallásához hűtelen lett; 50,000 arab fegyveres kézzel támogatja a seriff ellentállását s halomra szedint gátolják a zarándoknak a szent városba belépését, úgy, hogy ezeknek nem marad más választás mint visszatérni, vagy a fegyveres fölkelőkhöz állani. Ez utóbbiak azt kiáltozzák, hogy az ottomán birodalom az új reformok elfogadása által be van szennyezve. — A „Journal de Constantinople“ nem említi a napluzai zavarkat, de erélyes rendszabályokat hirdet minden lázadók ellen. (Ez már gyakran megtörtént).

Több ily közlemények vannak különösen Kis-Azsiából, az ő-törökségnek fészékéből. Köztudat szerint zagzag törökök örömet temetkeznek ázsiai földön, mert egy népmonda a fölholdnak egykor Európából leendő kiűzetését jósolja. — A Triesti lap-nak többek közt ezt írják: „Nicomediában, hol egy angol csapat-osztály állomásoz, a keresztények az istentisztelet óráját tókával ohajtás hírlir adhatni; az angolok a hat-humayunot törvénynek tartván, nem tőnek az ohajtás ellen semmi észrevételt; amde alig hangzik a tókaverés, a törökök legott reárohantak s azt ezer izzé porrá tördelték. Az angolok erre javaslák, alkalmaznának haragot. A keresztények egy eleinte nem akarának ráállni, a törökök dühe iránti félelemből. De végül hajolva az angolok tanácsára, oly bősztülségbe jöttek a törökök a harangszóra, hogy berontva az egyházba, két szolgálaton levő lelkesít megfojtának s négy vagy öt más keresztényt megsebezének. Az angolok ekkor kénytetve láták magukat erőhatalomhoz nyulni a dihőngők ellen, kik közül többet különösen tízenkettőt a lázadás első indítóit közül, levágtak. „Mi történik, ha az angol csapatok elvonulnának?”

A 200 személyből álló cserkesz küldöttség, mint írjuk, Stambulba érkezett, s a cserkesz nemzeti gyűléstől lelkesítéssel megszavazott föliratot átadta a portának s az angol és francia követésnek, illető kormányainak leendő eltküldés végett. A bérczek fiai szeretnék most kieszközölni, hogy hazájokat a porta saját szuverainitása alá főlvenné, egy ily europai hatalmak által pártolt védhatalom szárnyai alatt biztosítandók magukat az orosz további megtámadásai ellen. Nem a legjobb szívvel látott vendégek Stambulban. S igen is későn vették észre magukat, feledve, hogy szolgál ugyan az idő, de nem várakozik. Mig még idejök vala tenni valamit, fölöttébb keveset tőnek. Ugy látszik, jobbnak tarták, a németek módjára semlegességben maradni s henyén nézni a játékok mintha az rájuk sem tartoznék. De szintoly keveset tőnek a törökök s szövetségeseik is a kaukzusi törzs kiszabadítására Oroszország hatalma alól. Mint látszik, ők sem fogák föl, mily rendkívüli fontosságú az, ha szabad és független-e a Kaukzus, s az orosz uralom tovább terjeszkedése ellen védbástya, vagy ellenkezőleg annak hatalma alatt előbb, vagy később zsarnoki erődde váland egész elő-Azsiára nézve. Vagy tán ez éppen közömbös volna, s szabadjára hagyhatni az orszot, hadd harapoldekö tovább még tovább Ázsiában? Mint a háború alatt, a békekötés alkalmával sem látszik, hogy a Kaukzus fontosságát tekintetbe vették volna; és most már el van dölve a sorsa

jórészt, s föliratok és kegyes ohajtások keveset fognak azon változtatni.

Az „Independance“ bukuresti levelezője szerint az oláh őrsereg parancsot kapott, hogy ébren és készségben maradjon; Krajévából pedig még egy zászlóalj van rendelve a fővárosba, hol a megszállási sereg távozása után népmozgalomtól tartanak.

Párisi tudósítás szerint két francia hadosztály határozatlan időre Törökországban fog maradni, s e részben az angol sem igen leend gyorsabb a francziánál a hazatérésben.

A várnai gyászos esemény, mely néhány hét előtt oly nagy sensatiót gerjesztett midőn egy bolgár leány Ferik Salih pasa vagy ennek emberei által elraboltván, a legutálatosb módon halálra kínoztatott — új stadiumba lépett. miután törvényes vizsgálat után, a pasa büntös volta napfényre jővén, a divántól parancs adatott ki, hogy vasraveretve Stambulba vitessék, hol az europai befolyás őrszemmel áll, hogy a derekas hátat csak példa kedvéért is jól megengessék.

Eupatoria lakosai, jelesen a tatárok, belső aggalomtól kínozza, tömegestől vándorolnak ki az abcháziai és mingreliai partokra.

Anapába 400 cserkesz-főnök egyesült s közakarattal elhatározták, hogy függetlenségüket fegyveres kézzel utolsó csep vérig védendik. Tizenkét fölhatalmazott választottak magok közül, s aláírva egy nyilatkozatot a francziák császárához, Anglia királynéjához és a szultánhoz, ezzel Stambulba küldték bizottjaikat. Későskén járnak az atyafiak.

A krimiai tatárok keservesen fujják: „Hanyatló szép hazám, Miattad vérzem én.“ Az orosz miatt borsózik a hátuk, jobbnak látják hát hátuk megett hagyni szülőföldüket, s a Dobrudzsába telepedni le, mely számukra ki van mutatva. Krim más lakosai elszápták a tatárok példáját követni.

GÖRÖGORSZÁG. A görögországi viszonyok csakugyan szükségessé teszik az angol-francia megsebesítést, habár a kormány tiltakozik is az ellen. Annyi való, hogy a törökországi görögök ellen közelebb elkövetett büntények igen alkalmosak a görög vér fölaklatására, s már is akad görög lap, mint például a „Hellen Zászló“, mely nyíltan sürgeti, hogy Görögország foggyvert fogjon a török járom alatt nyögő testvéreik megszabadítására. E cikkek az europai államférfiakhoz van intézve azon kéréssel, hogy Europa e harcban semleges maradjon. E görög cikkek ellen hevesen szólal fel a „Patrie“, kijelentvén, hogy Europa minden fölkelési kísérletet fegyverrel fogna megfényíteni.

A francia érzelmű Kaleri Görögországból elutaztakor rokonszenvi demonstrációk voltak. E görög államférfiu a lefolyt keleti háború alatt nem nagy kegyencze volt az orosz érzelmű többségnek. A francia s a görög tisztek közti barátkozás is, mint írják bensőbbé kezdett válni. A congressus ápril 8-diki jegyzőkönyvét egy látszik Görögországban is figyelmesen olvassák.

FRANCZIAORSZÁG. Az A.A.Z párisi levelezőjének következő „higgadt“ szavai sokat tájékozhatnak: „A hírlap olvasókat még mindig az olasz kérdéssel mulatják. Tapasztalt diplomaták csak nevetni tudnak az angol-piemonti cosmopolitismus fölött, mert néhány kor-igényelte reformon kívül minden a réginnél marad. Nem új fogása Angliának valamely kérdés komoly feladatát kiválasztani, mely körül „az e-légületlenség politikájának“ szerepet kell játszani. Miután már Londonban a lengyel kérdés félre van téve, az ugynevezett magyar kérdés leszen feledve, s Palmerston Spanyolországban nem üzhett többé a színfalak mögött kalmári politikáját; miután Oroszországot illetőleg lassanként egy dudát kezdének fúni a francziával. Szükséges az angol puritanismus forradalmi barátainak bárholon is valami csalétket keresni elő. S lehet-e azért kényelmesebb mint Piemonttal „a jövő kérdéseit“ hozni szőnyegre, midőn e szegény országot az ő hadi áldozatáért különben is csak barát-garassal fizetik ki az igéreteken dúsizdag nyugatiak. Az utolsó biztosítási szerződést Törökország javára Franciaország, Anglia és Austria aláírta. Piemontot nem tarták csakugyan oly nagy figyelmet érdemlőnek, hogy őt is ilyes signatúrára méltatták volna. Fris vizre vitték, s szomjan hagyták. Palmerston egyébiránt most altatomban jóízűen nevet, hogy sikerülhet még egy időre biztosítani a kormányt magának. Amde sem az udvar, sem életbe látó államférfiak nem bíznak az ő jövőjében. O Russel lordot finom esel-vetésével kiützte a kabinetből, s az utóbbi párta annak idejében fényesen álland bosztat a nagy álnokok.

A kormány tervet készített, mely szerint minden „talált“ gyermek Algírba szállítandó.

Bonaparte Jeromos kisebb fia B. Jeromos az afrikai vadászokhoz küldetik, hogy az ottani hadjáratban részt vegyen.

A híres Rachel kisasszony legnagyobb fia a napokban áldozott. E gyermek Walewski grófnak elismert fia. A párisi érsek üdvözléte-jelenté Rachel kisasszonynak, hogy minden gyermekét a keresztény vallásban nevelteté. A szímszű

viszonza, hogy ő maga zsidó ugyan, de gyermekeinek atyjai mind keresztények lévén, kötelességének tartja azokat a kath. vallásban neveltetni.

— A „Patrie“ megerősíti, hogy a csendőrség parancsot kapott vigyázni a titkos társulatokra, melyek a kikelet s béke napjaiban bujábban kelteznek.

— Ismét zugatják, hogy egy nemsoká megjelendő senatusvégzés a császárt fölhatalmazná nemzeti címek adományozására, azonban nem pusztán, hanem dotatioval, a titulus mellé egy kis vitulussal is. A császár ezen dotatoria 2 millió frankot számna. Lenne 5 hg, 5 gróf, és mintegy 100 báró. Pelissier tbnagy Szebasztopol herceggé, Boscuet tábornagy Malakoff hgge nevezetnének. Polgári részről Morny, Fould és Persigny vannak szóban, mint hercegi rangra emelkedők.

— Párisban újból hírelik a császárnak rövid időn, talán augusztus végén leendő fölkenését, s reménylik a papát rábírhathatni a Párisba jövetelre. Ekkor fogna az új császársági nemesség is világra jönni. Jól értesültek szerint, az új nemességet teremtő decretum a régi nemességnek kötelességévé tenné, hogy czimeiket igazoltassák és ismeressék el, s azoknak törvényszerűen lehető hordatása végett némi előleges engedélynek vessék alája. Ily határozat esetében előre láthatni, hogy nem sok családnak lesz kevé a maga ősi czimét fölfrissíteni. Az ország régi családainak teljeséggel mindegy, minő új czimek adományozása történik; nem a czim képi a különbséget, hanem a történelem. Szolgálat- s udvari nemesség és születési nemesség még soká nem fognak egygyé olvadni. Bornak, aranyak és hitnek a régie jó, — egy régi közmondás szerint — így a nemességnek is, a francia legitimitást hite szerint.

— A Cvaigancé alapította „Revue de Paris“ már kétszer kapott intést; a harmadik intésre ki fog szenvetni. A második füzet egy cikket hozott, mely Troplong és Lamartine egymással ellenkező nézeteiket taglálta. Troplong Caesarban Roma megerősítőjét, Lamartine pedig elvesztőjét látja. Ugy van hát Caesarral is mint Cromwellel, s eupa allegoriákká lesznek; olvasd Caesar vagy Cromwell helyett I napoleon, a kit egyik rész szabadító isten gyanánt emel a legmagasabb égbé, míg a másik rész mint öldögöt a legmélyebb pokolba süllyeszt — s ezzel mondván van minden. Szegény történetírás, hová lesz a te őszinte egyszerű nyelved!

ANGLIA. A multkor említett angol-osztrák-francia szerződés szövege imez:

1. cz. A magas szerződő felek együtt s külön-külön garantírozzák a török birodalom függetlenségét s épségét, mely az 1856 mártius 30-diki párisi szerződésben kikötött.

2. cz. Az említett szerződés pontjainak minden megsértését a jelen szerződést aláíró hatalmasságok Casus belli-nek tekintendik. Ez esetben azok a magas portával értekezendnek a szükséges intézkedések megtétele iránt, s egymással haladéktalanul egyezkedni fognak, száraz s tengeri erejük használatá iránt.

3. cz. Jelen szerződés két hét alatt vagy ha lehet előbb is meg fog erősíteni s a megerősítések kicseréltetni.

— Clarendon lord felsőházi beszédében mondja többek közt: Mi a kaukázusi erődöket illeti, e tájon a szövetségesek éppen nem dicsékedhetnek oly nemű eredményekkel, melyek alapján nagyobb számban követelésekkel lehetne előállniok. Mingrelia s Imeretia népe ellenséges érzelmeket tanúsita a törökök ellen, — a cserkeszek pedig, magát a nagy Shamylt sem véve ki, nem csak tetleg nem csatlakoztak a szövetségesekhez, de világos jelét adták annak, hogy az azóvi tenger keleti partjain előbbre nyomulásukat gátolni fogják, s hogy ez esetben az oroszokkal szövetekezzenek. A drinápolyi békekötés nincs eltörölve, s így nem követelhetni a kaukázusi erődök lerombolását, melyek nem Törökök-

szág elleni támadásra, de a kaukazi népek hadi zárolására szolgálnak.

— Amerikai lapok közlik Clarendon utolsó sürgönyét, miből világosan kitetszik, hogy Anglia a washingtoni kormány irányában tett nyilatkozata által a toborzási ügyet kiegyenlítettnek tekintvén, sem washingtoni követét, sem a compromittálnak állított három britt ügynököt állomásaikról elmozdítani nem akarja.

OLASZORSZÁG. Nagy tartózkodással kell fogadni a „Morning-Post“ maj. 6 számának azon állítását, hogy az osztrákok folyvást szaporítják Parmában álló hadseregük számát, s hogy Sonma Campagna táján táborot alakítanak. Ezen nem ütközhetni meg, mert köztudomás szerint ily tábor évenként szokott képezettni, hogy az Olaszországban állomásozó csapatok hadigyakorlatok végett egyesülhessenek. A „M. Post“ még azt is hozzátéti: „meglehet, hogy az angol kormány Piemont által felszólítatnak, miszerint hajórajt küldjön a spezzia öbölbe.“ E hírek hitelességéről feleljen az angol küffő.

— Az olasz fejedelmek, mint hírlik, congressust fognak tartani olasz tartományaik bajainak lehető orvoslása végett. Elég hamar lesz még most is, ha jól lesz.

— A nápolyi kormány aggódik a Máltában lévő angol-osztrák legio miatt, hogy majd kedve kerekedik gyermekes csínyból a sicíliai partra átjőni.

— Mi a híresztelt reformokat nézi: még köte kell azokban himni. Sőt az „Univers“ kereken tagadja, pedig jó kezdésnek jó hagyás lenne a vége.

UJABBÁK. A „Morning-Post“ erősíti, hogy Apponyi Rudolf gr. fog Colloredo gr. utóaként állandóul az austriai követségi állomásra maj. hó végével Londonba megérkezni.

— Palmerston l. a britt hadsereg összes veszteségét a keleti háboru alatt 22,450 emberre teszi — vagy jónak látja ennyire temni. A rokkantak is belé vannak számítva. Egy királyi ízelet William s tbnak, a karszi hősek, baronet czimmel felruházást és 1000 font nyugdíjjal ellátást javasolja; a ház elöfogadja a javaslatot.

— Londonban maj. 7-én este tartatott meg a miniszterek tiszteletére évenként adtni szokott lord-mayor-lakoma. Persigny magasztalólag nyilatkozott az angol-francia szövetség fölött; és Palmerston l. valamint Clarendon gróf is beszédeket tartának, melyekben ők a párisi béke föltételeit kielégítőeknek jelölték. A felső és alsóház a békeszerződésre vonatkozó föliratot in corpore fogják átvnyítani.

— Az angol királynő minden politikai vétségek miatt elítélteknek teljesen amnestiát adott. A békekötésnek legszebb pecsétje ezen kegyelmi ténye a népet szerető fölséges nőnek!

— Turinből maj. 8-án írják: Az „Espresso“ hírlap egy Ausriát sértő czikke miatt vádállapotba helyeztetett. — A „Gazetta delle Alpi“ szintén a francziák császára elleni sértő kifejezések miatt 200 frank pénzbírságra, szerkesztője pedig 15 napi fogságra ítéltetett. Ime a törvényeszek a franczia kormányának még az alkotmányos Szardiniaiban is teljes elégtételt nyújtanak. Miért nem elégedik meg azzal Belgiumban is.

— A követi kamrában Buffa felvilágosítást kívánt Walewzski grófnak a belga sajtó fölötti nyilatkozatára vonatkozólag, miután ezt közvetve Piemontra is érthetni. A miniszterelnök e tárgyban nyugtatást adott Brofferio az Olaszország fölötti tanácskozást a congressus keblében, egészen hatástalannak bélyegzi sat.

— Stambulból apr. 28-ig terjedő tudósításaink vannak A cserkesz küldöttek folytatták látogatásaikat magas porta főhivatalnokainál. — A porta csapatokat küldte Syriába. — A Szulin torkolatnál Austria által eszközösbe vett munkálatok gyorsan haladnak előre. — A Drinápolyban volt szövetséges csapatok e várost elhagyták.

— Gazában (Palacstinában) hír szerint az osztrák consuli lobogót leszaggatták s a consult halálal fenyegették.

— Az „Ind. belge“ után családunk mi is, midőn a két Dunafejedelemiségbeli hospodárok letételét jelentették. Ujabb tudósítások azon tényt jelentik, hogy a mostani hospodárok hivatalukban ideiglenes czimmel meghagyták.

— Rómából írják, miképp az egykor oly híres máltai rendet ismét régi állásába akarják visszahelyezni, azonban új rendeltetésénél fogva nem a kereszténység hanem a trónok ellenségei ellen katolikus államokban fogna alkalmaztatni.

— Egy orosz ügynök francia színészeket toborz össze, hogy Sándor czár koronázásakor Moszkvában fellépjen velök.

— Gilles Károly, Franciaország első dalnoka Beranger után, megölte magát, amiatti bujában, hogy a „Theatre Français“ nemrégiben egy vigjátékát nem fogadta el. Még csak 36 éves volt.

— Császári rendeletnél fogva a császári kisfiu ugyanazon katolai tiszteletben részesülend, melyben felséges szülők, azaz, midőn ő császári fensége valamely csapattest, örökly előtt elhalad, a csapat fegyverrel tiszteleg, a dobok megperdülnek, a trombiták és sípok megharsannak. Egy Napoleonfinak nem lehet elégké korán szokni az ilyesmire.

LEGUJABBÁK. A „Constitutionnel“ bécsi levelezője szerint Austria s Franciaország közös egyetértéssel emlékiratot fognának át-küldeni pápa ő szentségének, mi ujjal tanúsága lehet e két hatalmasság közti szoros s szívélyes egyetértésnek.

— A turini kamarában azon nyilatkozatot tevő a miniszterelnök, hogy semminemű állammal sincs összeütközésre kilátás, de egyelőre egy Romával kötendő concordatumra sincs. — Cavour grófnak, Clarendon és Walewzski grófokhoz intézett jegyzéke közzétetett.

— Egy turini sürgöny jelenti, Stackelberg gróf, orosz követ oda érkezett. O a II. Sándor trónraléptét jelentő iratot kézbesíti Szardinia királyának.

— Ferdinand Miksa főlg, austriai császár Ó Felsége fivére maj. 14-én volt Párisba érkezendő, hol 10 napig mulatand. A reichstadti hg halmvainak Franciaországba áthelyezéséről beszélnek.

— Stambuli jelentések szerint, rablóbandák esavarognak Salonich vidéken. — Jerusálemben is lázangás van. — A porta mint írják, most maga kívánna, hogy a nyugati csapatok ne siessenek a kivonulással. 60,000-nyi szövetséges sereg maradna határozatlan ideig a török birodalomban.

— Mint a cserkeszek, az abchazok is föliratot szavaztak, melyben függetlenségüket kéri. Azt nem sokára Stambulban benyújtják.

Állam- és iparpapírok árkelete. Bécs, maj. 10—13. 1856.

E r t é k	Majus 10.*	Majus 13
5%-os met.	84 1/2	84 11/16
4 1/2 %-os met.	75	75
4%-os met.	66 1/4	66
Nemz. kölcsön	84 1/4	85 1/4
1834-ki sorsjegyi kölcsön	228	228
1839-ki „ „	129 1/2	129 1/4
1854-ki „ „	108 3/4	108 7/8
5%-Földtehermentesítéskötelezv.	77	76 1/2
Északi vasutárszvény	286 1/4	287
Francia „ „	352	352
Hitel részv.	377	385
Bank részv.	1118	1124
Duna gőzhajózási	633	595
Arany	—	5 3/4
Ezüst	—	3 3/4

*) 11. és 12. é. az ünnepek alatt a Börze zárva volt.

Felölő szerkesztő:

VIDA KÁROLY.

H I R D E T É S E K.

(24) (3—3)
Fürdő-jelentés.
Alóírt tisztelettel fölvírja a nagy-
érdemű t. cz. közönséget a

B á z n a i
gyógyfürdő-
re,

melyet september óta haszonbérben bírván, folyó évi május 4-én megnyitand.

Semmi fáradságot és költséget nem kimélt, hogy tisztelt vendégeink kel-
nyelmet és időtöltést szerezzen. Eczél-
ra az egészen újból diszített étterem
közéleben egy csinos tekeasztallal
ellátott izléstelen nyári-mulatót
épített. 2 magyar és 11 német s kül-
földi újságok állandnak a t. cz. ven-
dégek időtöltésére.

Minden reggel 6 órakor egy fedes
székér megy be Medgyesre és 9 óra-
kor vissza, és e csupán a tisztelt ven-
dégek rendelkezése alatt álland. Haso-
lag délután is egy másik székér fél hat-
órákor megy Medgyesre és vissza.

Ha valaki a tisztelt vendégek közül lemmeli elláthatása bátorítja alóírtat
nyosabb áron pontos szolgáltatást ajánlja.

A konyhát és pinczét igyeke-
zett alóírt a lehető módon úgy ellátni,
hogy mind jutányosak, mind izletesek
legyenek a megrendelt ételek és italok,
mind pedig a lehető leggyorsabban szol-
gálhasson velök.

Egyszersmind minden bérmentesen,
a fürdő ügyében, hozzá intézett bámi
tudakozásra, posta útján felelni kész.

Mind a gyógyviz elismert haszna-
mind a t. cz. vendégek lehető kénye

számos fürdő-vendégeket remélhetni.

Bázna, (Medgyes mellett)

april 25. 1856.

EHRlich MIHÁLY,
a fürdő haszonbérője.

(36) (2—3)

A választi járásban Kolozsvárhoz há-
rom órájára Gyula helységébe egy
nagyobb és ezzel határos Magyar-Macs-
kás helységébe egy kisebb jószág el-
dől. Mind mennyiségükről, mind árak-
ról értekezhetni Kolozsvárt a kiadótul-
lajdonossal.

Kiadja Berde Áron. — Nyomatik a r. kath. lyceum betűivel.